

кількістю повторювань від 4 до 6. Для виконання завдання пірамідки ставляться вздовж гімнастичної лавки, на якій стоять студенти у стойці ноги нарізно. За командою виконавці нахиляються і знімають зі стержня по одному колечку, починаючи з голівки кішечки і кладуть їх між ступнями. Після першого згинання студенти не випрямляють тулуб, а продовжують знімати короткими, пружинними нахилами колечка. Втоmlені випрямляються. Переможцем є той, хто зняв найбільшу кількість колечок. Як показала практика, число нахилів в кожній серії може досягати 20–25 разів, що без емоційного стану не зафіксовано.

КАЛІБЕРДА О. Г.

Міжнародний гуманітарний університет,
завідувач кафедри фізичного виховання

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БОРОТЬБИ З ДОПІНГОМ У СПОРТІ

Інтенсивний розвиток спорту високих досягнень, його комерціалізація та політична значимість стали основними причинами, які спонукають спортсменів до застосування допінгу під час підготовки та участі у спортивних змаганнях, що суттєво впливає на рівень спортивних результатів. Справедливість спортивних змагань та досягнутих результатів часто ставиться під сумнів допінговими скандалами. Спортсмени і тренери отримують недостатню інформацію про нормативно-правові та організаційні умови антидопінгового контролю, список заборонених препаратів, права та обов'язки спортсменів, а також про можливі негативні наслідки для здоров'я після вживання допінгу та можливі санкції.

Застосування допінгу ставить під загрозу основні гуманістичні ідеї спорту та олімпійського руху. Існування цієї проблеми загрожує етичним принципам і виховним цінностям, які містяться в Олімпійській хартії, Міжнародній хартії спорту та фізичного виховання ЮНЕСКО і резолюції Комітету міністрів Ради Європи, відомої як «Європейська хартія спорту для всіх».

Світова спільнота здійснює послідовну боротьбу та протидію застосуванню допінгу в спорті на міждержавному та неурядовому рівнях. Держави — члени Ради Європи та інші держави — учасники Європейської культурної конвенції прийняли «Антидопінгову конвенцію» (Страсбург, 16.11.1989. Збірка договорів Ради Європи. Парламентське видавництво, Київ — 2000), у якій підкреслена усвідомленість, що спорт має відігравати важливу роль у захисті здоров'я, моральному та фізичному вихованні, а також у сприянні міжнародному

взаєморозумінню; висловлюється стурбованість зростаючим використанням спортсменами та спортсменками допінгових препаратів і методів під час спортивних заходів і наслідками такого використання для здоров'я учасників і майбутнього спорту. Наша країна приєдналася до цієї Конвенції, прийнявши Закони України «Про ратифікацію Антидопінгової конвенції» (Закон України від 15 березня 2001 р. № 2295-III //Відомості Верховної Ради України, 2001, № 19, ст. 92) та «Про антидопінговий контроль у спорті» (Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2353-III //Відомості Верховної Ради України, 2001, № 23, ст. 112), у яких терміни «допінг» та «тестування на допінг» получили законодавче визначення.

На неурядовому рівні за пропозицією Міжнародного олімпійського комітету (МОК), за підтримкою та участю міжурядових організацій, урядів та державних органів, громадських та приватних організацій, що беруть участь у боротьбі з допінгом у спорті, було створено у 1999 р. Всесвітнє антидопінгове агентство (ВАДА), яке очолює на сучасному етапі боротьбу з допінгом як міжнародне незалежне агентство. У 2003 р на Всесвітній конференції з допінгу в спорті ВАДА було прийнято Всесвітній антидопінговий кодекс (Національний антидопінговий центр України. К. : АВІАЗ, 2008. — 111 с.). Безпосередньо з ВАДА співпрацюють уряди країн, які підписали Міжнародну конвенцію про боротьбу з допінгом в спорті, та усі міжнародні федерації з олімпійських видів спорту, які зобов'язалися виконувати умови Всесвітнього антидопінгового кодексу (далі — Кодекс) та створити свої антидопінгові правила, які не суперечать йому. Основними цілями ВАДА є проведення наукових досліджень, освітніх програм, підтримка антидопінгової діяльності у різних країнах та моніторинг виконання Кодексу — основного та універсального документу, на якому заснована Всесвітня антидопінгова програма в спорті. Метою Кодексу є підвищення ефективності боротьби з допінгом у світі шляхом об'єднання основних елементів та зусиль усіх учасників. У додаток до Кодексу ВАДА щорічно затверджує список заборонених у спорті фармакологічних речовин і методів. Цей список є міжнародним стандартом та має назву «Заборонений список».

На міждержавному рівні основним документом, що регламентує діяльність держав по протидії та запобіганню допінгу в спорті, є Міжнародна конвенція про боротьбу з допінгом у спорті (далі — Конвенція), що затверджена 19.10.2005 р.

На 33-й сесії Генеральної конференції Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО) у Парижі. Конвенція спрямовує спільні зусилля країн — учасників на запобігання та протидію допінгу в спорті, визначає заходи з боротьби з допінгом на національному та міжнародному рівнях, а також у сфері освітніх програм і наукових досліджень. До основних напрямів роботи

З реалізації положень Конвенції належить імплементація міжнародних стандартів у національне законодавство з антидопінгового регулювання. У 2006 р. прийнято Закон України «Про ратифікацію Міжнародної конвенції про боротьбу з допінгом в спорті» (Закон України від 3 серпня 2006 р. № 68-V //Відомості Верховної Ради України, 2006, № 41, ст. 353). Тим самим Україна визнала Кодекс, який є невід'ємною частиною Конвенції, та взяла на себе обов'язки з реалізації основних положень Конвенції. Кодекс визначає Національні антидопінгові організації (НАДО) як організації, що уповноважені державою та мають першочергове право розробляти та впроваджувати антидопінгові правила, координувати забір біопроб, розпоряджатися результатами аналізів, проводити слухання у справах — тобто здійснювати усі антидопінгові заходи на національному рівні. У нашій країні таким органом є Національний антидопінговий центр України (НАДЦУ), який створений Кабінетом Міністрів для здійснення повноважень у сфері профілактики, запобігання застосуванню і розповсюдженню допінгу у спорті. Згідно з вимогами Кодексу НАДЦУ розробив антидопінгові правила (далі — Правила) та національну антидопінгову програму України, що схвалені ВАДА. Правила затверджені та впроваджені відповідно до зобов'язань України, що зазначені в Кодексі, та спрямовані на викорінення допінгу в Україні.

Дані Правила, як і правила змагань, є спортивними правилами, які регулюють умови здійснення спортивної діяльності. Кодекс та Правила визначають спортивні федерації як антидопінгові організації. Незнання Кодексу та Правил не звільнює від відповідальності за їх порушення.

До сфери застосування Правил віднесені НАДЦУ, національні спортивні федерації України, спортсмени, тренери, лікарі та інші особи, які беруть участь в діяльності національної федерації на підставі членства та ті, хто беруть участь у спортивних змаганнях.

Чинна нормативно-правова база України є дієвим інструментом протидії допінгу в Україні та відповідає принципам Антидопінгового кодексу. Водночас Кодекс вимагає систематичної імплементації у діяльність НАДЦУ міжнародних стандартів, які щорічно затверджуються ВАДА.